

[Chr. Christensen.]

til institutioner, bestyrelser og i dette tilfælde filminstitutts bestyrelse. De får tillagt en bemyndigelse, der gør dem uafhængige af folketinget og den ansvarlige minister.

Erfaringen i de sidste par måneder har vist, at denne praksis påfører befolkningens vilje til at yde støtte til kunsten en meget alvorlig belastning. Vi ønsker ikke denne alvorlige belastning, for vi ønsker ikke, at man skal stoppe støtten til kunsten. Men der er nok en meget væsentlig detalje, vi må have frem, og det er, at en kulturpolitik som den, der har været gennemført, forudsætter, at de, der administrerer disse midler, har den fornødne ansvarlighed over for det. Der synes at mangle en væsentlig del. Der indløb mange — forstod jeg — henvendelser til kulturministeriet, da den første film havde fået tildelt produktionsstøtten, og man bad om, at man ville drage omsorg for, at filmloven snarest blev revideret, og at der blev skabt en appelinstant, som gav mulighed for, at en forfejlet beslutning stod til at ændre.

Jeg kan ikke lade være med at sige ved denne lejlighed, at hvis kristeligt folkepartis lovforslag dengang havde mødt forståelse her i folketinget, så havde vi haft svaret placeret hos kulturministeren og dermed også i folketinget, og så havde vi ikke været i den situation, vi står i nu, og som har givet anledning til denne debat.

Dengang havde man travlt med at tale om censur, og man havde travlt med at tale om knægtelse af den kunstneriske frihed. Men det skal erkendes, at sagen har to sider, og disse to sider bør også klart frem. Tidligere kulturminister Nathalie Lind udtrykte det meget skarpt og stærkt under førstebehandlingen af vort lovforslag sådan — Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 2574:

„På den ene side er det af betydning, at der i spørgsmål vedrørende eventuel ydelse af støtte af statsmidler til kunstneriske frembringelser hersker en vidtgående frihed for et af statsmagten principielt uafhængigt sagkyndigt organ til at træffe sine beslutninger.“

Og ministeren fortsatte:

„Indgreb fra regeringsside i beslutninger om statsstøtte ville kunne opfattes som en

art censur ud fra den betragtning, at den kunstneriske ytringsfrihed ikke vil kunne udøves, hvis der ikke skabes de økonomiske forudsætninger herfor, og det gælder særlig, når det kunstneriske medium er kostbart at bruge, som netop filmen er det.“

Det var den ene side, og den bør med ind i debatten. Men ministeren betonedede også klart den anden side, at det forekommer uholdbart, at en komité på ganske få mennesker, i dette tilfælde 5, sagde ministeren, skal kunne træffe definitive dispositioner over deres medborgeres skattekroner til støtte af et projekt, som føles dybt krænkende for måske hundredtusinder af mennesker i ind- og udland, og som muligt vil vise sig at være i strid med dansk lovgivning.

Spørgsmålet var derfor for kulturministeren, om man uden at instituere en hjemmel for ministerens indgreb, f. eks. i form af en vetoret, kunne skabe nogenlunde rimelige garantier for, at en bestyrelse for det danske filminstitut sikrer sig, at den ikke bevæger sig fra det kontroversielle område og ind i det retsstridige, udtalte ministeren.

Ministeren mente også, at det var muligt, at man enten ved en ændring af loven eller blot ved en bestemmelse i forretningsordenen pålagde filminstitutts bestyrelse en pligt til i de tilfælde, hvor der kunne herske tvivl om, hvorvidt en på grundlag af et forelagt projekt produceret film ville stride mod dansk lovgivning, at indhente en udtalelse om spørgsmålet fra en kompetent og objektiv juridisk instans, f. eks. kammeradvokaten.

Vi gik ind på denne tankegang og forelagde forslag til tilføjelse til forretningsordenen for filminstitutts bestyrelse. Såvel bestyrelse som kulturminister gav tilsagn om, at det skulle ske. Vi ved, at ved en beklagelig misforståelse skete det ikke, og vi sidder nu i denne Thorsenskandale med en tildeling af en ny produktionsstøtte, denne gang på 900.000 kr. Men jeg vil gerne sige, at vi har accepteret og med tak noteret os kulturministerens tilsagn om at foretage en juridisk undersøgelse af, om filmen kan stå for danske retsinstanter.

Vi kan ikke lade være med igen at sige, at havde denne tilføjelse været indført, så ville den uenighed, der var i filminstitutts bestyrelse, formodentlig have forhindret, at denne tildeling af pengene kunne forekomme.